Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE
School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de
World Vision
ROMÂNIA

ȘCOALA ÎN CARE NE SIMȚIM BINE

Activități pentru prevenirea bullyingului și a violenței în școli

Idei de activități testate de ONG-uri în cadrul SAVE (School Anti-Violence Ecosystem), un program de prevenire a violenței împotriva copiilor prin activități în grădinițe, școli, licee și organizații de protecție a copilului.

SAVE („School Anti-Violence Ecosystem") este finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană și nici Comisia Europeană nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Siguranța este esențială pentru ca un copil să aibă încredere în propriul viitor

„Un băiat considerat agresor avea lacrimi în ochi și încerca să le ascundă. Nu a scos niciun sunet, a desenat o lume apocaliptică (crime, poluare, natură moartă) și un băiat fără chip care își punea întrebări despre soluții și iubire. Și-a ascuns desenul în ghiozdan și a vrut să plece. Părea fericit că i-am oferit ocazia să spună ce simte: «Există frumusețe în interior, chiar și atunci când nu o poți vedea».”

Acesta este unul doar unul dintre sutele de citate pe care le-am primit de la colegii noștri din 43 de ONG-uri alături de care de doi ani desfășurăm „SAVE (School Anti-Violence Ecosystem)”, un program finanțat de Uniunea Europeană, pe care îl coordonăm și prin care vrem să prevenim violența împotriva copiilor prin activități în grădinițe, școli, licee. Am lansat SAVE pentru că de 36 de ani suntem aproape de copiii, părinții și profesorii de la sat. Știm cum arată violența. Știm pentru că, din păcate, am văzut-o prea des în școli, în familii și pe străzi. O știm și pe cea în cifre, din rapoartele noastre sau ale altor organizații.

Datele ne arată că mai avem mult de lucru. Peste 93% dintre copii au trecut prin cel puțin o situație de bullying în anul școlar 2023-2024, anul pentru care avem cele mai recente date. Peste jumătate dintre elevi au fost înjurați sau jigniți la școală sau în apropierea acesteia, unul din cinci copii a fost victima unei agresiuni fizice, iar peste 40% au fost ținta unor zvonuri răutăcioase. În același timp, 43% dintre părinți și 29% dintre copii spun că nu s-au luat măsuri după ce au semnalat o agresiune.

Și mai important este că de prea multe ori nu știm cum să intervenim: 37% dintre profesori se consideră nepregătiți să identifice victimele violenței, iar mai puțin de jumătate spun că știu cum să intervină într-o agresiune. Totodată, 40% dintre elevii de gimnaziu și liceu nu știu dacă școala are consilier școlar.

Siguranța este una dintre condițiile esențiale pentru ca un copil să poată crește, învăța și avea încredere în propriul viitor. Pentru a crește, copiii trebuie sa fie în siguranță, respectați și ascultați.

Ducem lipsă de informare și de instrumente, iar prevenirea bullyingului are nevoie de un întreg ecosistem pregătit: copii, profesori, părinți, directori de școli, ONG-uri și instituții de protecție a copilului. Toți trebuie să știe cum putem preveni violența.

De aceea, am construit SAVE - School Anti-Violence Ecosystem. Și am plecat de la o idee simplă: pentru a preveni și combate violența împotriva copiilor, trebuie să lucrăm împreună, copii, părinți profesori, instituții & ONG-uri și să oferim oamenilor instrumentele de care au nevoie.

SAVE înseamnă un program cu un buget de 1,5 milioane de euro prin care vrem să ajungem în trei ani la peste 100.000 de elevi, părinți, profesori și specialiști în instituții de protecție a copilului. Ne-am dorit să creăm un ecosistem: peste un milion de euro din bugetul total este alocat sub formă de granturi către 43 de organizații neguvernamentale care implementează 55 de proiecte în sute de grădinițe, școli și licee din sute de localități. Mii de evenimente au fost organizate deja: ateliere pentru copii și părinți, formări pentru profesori, expoziții de desene, spectacole de teatru, festivaluri, marșuri anti-violență etc..

Și vedem rezultate: din februarie 2024, de când am lansat proiectul, numărul elevilor, părinților și profesorilor care au cunoștințe minime despre violența în mediul școlar - de la legislație și valori până la instituții și servicii de protecție a copilului - a crescut cu 40% în rândul beneficiarilor noștri.

Acestea sunt cifre. Cred însă că ceea ce face programul foarte valoros este că, uneori, creează unui copil sau unui părinte un loc în care poată vorbi și poate fi ascultat cu atenție.

„Un grup de părinți s-a transformat într-o comunitate de sprijin pentru o mamă care și-a dezvăluit vulnerabilitatea în fața celorlalți, vorbind despre regretul de a fi ignorat experiența de hărțuire prin care trecea fiica ei", este ceea ce am găsit între documentele completate de colegii noștri din ONG-uri.

Aceasta este o mărturie foarte valoroasă despre o mamă și fiica ei. O astfel de schimbare în comportamentul mamei cred că este cea mai mare contribuție pe care o poate aduce un program precum SAVE.

De aceea, sper că această „culegere" de activități și sfaturi să devină chiar un manual, prin care, dragi profesori, părinți, dar și experți să puteți acționa.

Activitățile prezentate aici sunt doar o parte din metodele testate de 43 de organizații, care au lucrat în sute de scoli, grădinițe și licee. Mai multe modele de bune practici, materiale realizate de ONG-uri și alte rezultate găsiți pe pagina web a Programului SAVE (https://worldvision.ro/proiect-save/). Prin acestea, ne dorim să transformați școlile într-un loc în care diferențele să fie tot mai rar motiv de excludere, în care conflictele pot fi gestionate înainte să devină violență și în care fiecare copil să știe că există un adult care îl ascultă și îl poate ajuta.

Vă mulțumesc că încercați să fiți adulți care își ascultă copiii și vă invit să folosiți paginile care urmează pentru o familie, o școală și mai ales o lume mai sigură și mai armonioasă.

Mihaela Nabăr, Director Executiv
Fundația World Vision România

CUPRINS:

Pentru a preveni bullyingul, copiii au nevoie să învețe să recunoască emoțiile, să înțeleagă perspectiva celuilalt, să vorbească despre conflicte, să ceară ajutor și să știe cui să îl ceară.

Copiii au nevoie de un mediu liniștit acasă și la școală. Știm că nu putem controla ce se întâmplă în familii, acasă, dar sperăm ca măcar la școală să fie cât mai mult în siguranță.

Activitățile din această culegere au fost testate de ONG-urile care au implementat proiecte în cadrul programului SAVE - School Anti-Violence Ecosystem și au fost organizate în funcție de abilitățile pe care vrem să le dezvoltăm.

Infografic 05

Partea I: În locul celuilalt 09

Partea II: Bullying sau conflict? 12

Partea III: Detectivi pentru siguranța digitală 14

Partea IV: Când bullyingul ajunge online 17

Partea V: Artă pentru respect 19

Partea VI: Festivalul în care fiecare are un loc 21

Partea VII: Să vedem lumea prin ochii celuilalt 23

Partea VIII: Fără răni virtuale 25

Partea IX: Cui cer ajutor? Harta oamenilor de încredere 27

Partea X: Arta care ne ajută să spunem ce simțim 30

Partea XI: Câteva sfaturi pentru profesori și părinți 32

Aceste activități sunt doar o parte din rezultatele proiectelor implementate de ONG-uri.

Proiectele finanțate prin programul SAVE au dezvoltat modele de bune practici și materiale utile precum ghiduri pentru profesori, părinți și copii, broșuri, prezentări, instrumente, metodologii, videoclipuri etc.).

Mai multe materiale realizate de ONG-uri și alte rezultate găsiți pe pagina web a Programului SAVE (***https://worldvision.ro/proiect-save/***).

Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE
School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de
World Vision ROMÂNIA

Cum arată violența în școlile din mediul rural din România și ce facem prin programul „SAVE (School Anti-Violence Ecosystem)"

1.02.2024 – 31.01.2027

Un program coordonat de Fundația World Vision România și finanțat de Uniunea Europeană

OBIECTIVUL PROGRAMULUI

Prevenirea și combaterea violenței împotriva copiilor prin oferirea de granturi către ONG-uri care să desfășoare activități în grădinițe, școli, licee și instituții publice de protecție a copilului.

1,5 milioane de euro – bugetul alocat programului:

- aproximativ **1** milion de euro – granturi pentru activitățile ONG-urilor
- **0,5** milioane de euro – pentru activități de monitorizare, training și coaching pentru ONG-uri.

REZULTATE LA 1 NOIEMBRIE 2026

55 de proiecte implementate de **43** de ONG-uri

235 Activități organizate în grădinițe, școli și licee din **165** de localități

110.000 de participanți informați dintre care:

3.000 experți din ONG-uri și instituții de protecția copilului

10.000 profesori

66.000 copii din grădinițe, școli gimnaziale și licee

31.000 părinți

Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE
School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de
World Vision ROMÂNIA

+40%

Creștere cu 40% a numărului de elevi, părinți și profesori care au cunoștințe minime despre bullying (legislație, valori naționale și europene, instituții, resurse, servicii pentru protecția copilului)

2.161 de evenimente

Prin trei tipuri de intervenție:

- Informare și conștientizare a copiilor și părinților
- Formare pentru cadre didactice și personal non-didactic
- Schimb de bune practici, networking și activități de advocacy

CE ACTIVITĂȚI AU ORGANIZAT ONG-URILE

01 INFORMARE ȘI FORMARE

Activități clasice de informare și formare: ateliere, jocuri, dezbateri, ședințe cu părinții.

02 ACTIVITĂȚI INTERACTIVE ȘI INOVATIVE

- expoziții de artă (art-voice, desene/lucrări);
- concursuri de materiale video și sloganuri;
- teatru de păpuși, teatru forum și teatru social;
- jocuri de investigare și simulare situații de bullying;
- marșuri anti-violență, evenimente stradale, artistice (muzică, dans) și sportive, festivaluri;
- instrumente de realitate virtuală, dezvoltarea de platforme educaționale.

03 RESURSE PENTRU PROFESORI

ONG-urile au realizat și diseminat în școli materiale și metode de lucru pentru profesori.

CE SPUN ONG-URILE

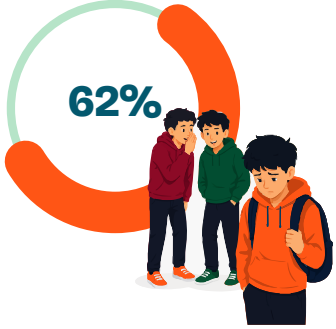
Un grup de părinți s-a transformat într-o comunitate de sprijin pentru o mamă care și-a dezvăluit vulnerabilitatea în fața celorlalți, vorbind despre regretul de a fi ignorat experiența de hărțuire prin care trecea fiica ei.

Un băiat considerat agresor avea lacrimi în ochi, pe care încerca să le ascundă. Nu a scos niciun sunet și a desenat o lume apocaliptică (crime, poluare, natură moartă) și un băiat fără chip care își punea întrebări despre soluții și iubire. Și-a ascuns desenul în ghiozdan și a vrut să plece. Părea fericit că i-am oferit ocazia să spună ce simte: «Există frumusețe în interior, chiar și atunci când nu o poți vedea».

CUM ARATĂ BULLYINGUL ÎN ȘCOLILE DIN ROMÂNIA

62% dintre copii spun că în ultimul an **au fost ținte al bullyingului. 13%** săptămânal, iar **7%** zilnic.

6% dintre copii afirmă că în ultimul an au fost aproape zilnic victime ale violenței fizice

Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de World Vision ROMÂNIA

1 din 5 copii spune că în ultimul an a văzut zilnic situații de bullying la școală

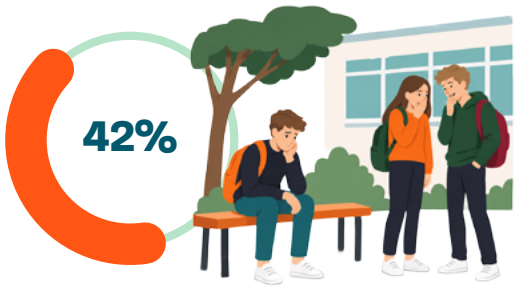
1 din 5 copii nu s-ar implica dacă un coleg ar fi într-o situație de bullying

COPIII CONSIDERĂ CA FIIND BULLYING:

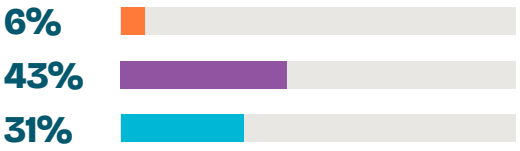
- comentariile despre aspectul fizic
- împingerea, lovirea sau amenințarea
- răspândirea de zvonuri false
- filmarea și fotografierea în situații jenante
- comentariile negative despre situația socială

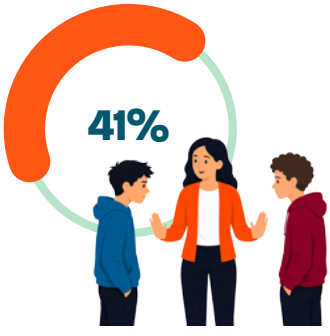
4% dintre copii se simt **complet excluși** din clasele în care învață, iar **10% foarte puțin integrați**

42% dintre situațiile de bullying de la școală au loc în curtea sau pe holul școlii. **16%** - în clasă, **15%** în vestiar sau baie

6% dintre elevi nu ar anunța pe nimeni dacă ar fi victime ale bullyingului. **43%** dintre copii și-ar informa părinții/un membru al familiei, iar **27%** ar vorbi cu un profesor

41% dintre copii afirmă că au multă sau foarte multă încredere în profesori să îi ajute să gestioneze situațiile de bullying. **31%** nu cred că profesorii îi pot ajuta

Sursa:

Acest sondaj a fost realizat de Fundația World Vision România în perioada 7-23 octombrie 2026 în cadrul programului SAVE - School Anti-Violence Ecosystem. Pentru sondaj au răspuns 413 elevi de la clasa pregătitoare la clasa a XII-a.

Detalii despre program sunt pe site-ul World Vision România, pagina Proiect SAVE (*https://worldvision.ro/proiect-save/*).

SAVE („School Anti-Violence Ecosystem") este finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană și nici Comisia Europeană nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Partea I
ÎN LOCUL CELUILALT

Ce învățăm:

Schimbă perspectiva.
Cum înțelegem ce se află în spatele unui comportament?

Organizator:

Asociația Entuziart

Titlu proiect:

EEI! - Ecosisteme Empatice Incluzive

Locul desfășurării activităților:

județele București, Ilfov, Prahova, Timiș

Participanți

3.245 de participanți la activități

Exemple de activități:

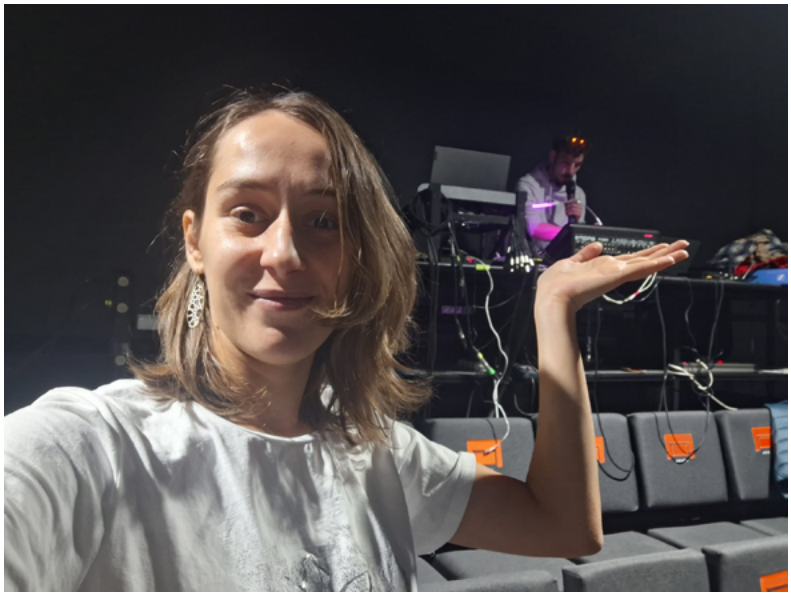
01 Spectacole de teatru-forum

Spectacolele de teatru-forum au inclus alegerea tematicii, elaborarea scenariului, repetiții și producția unui spectacol axat pe discriminare, hărțuire (bullying) și violență domestică.

Prin spectacolele de teatru-forum organizate de Asociația Entuziart, elevii au intrat în rolurile personajelor și au propus soluții pentru situațiile prezentate în scenetă. Printre soluțiile propuse s-au numărat solidarizarea cu alți colegi împotriva hărțuirii online, solicitarea ajutorului din partea consilierului școlar ori a unor ONG-uri specializate, a directorului, a liniei telefonice de asistență pentru copii (numărul 119) sau medierea conflictului dintre părinții victimelor și cei ai agresorilor.

02 Învățarea prin tehnologii XR

Instrumentul de învățare bazat pe tehnologii XR (Realitate Extinsă) a oferit acces la experiențe imersive, ceea ce a permis elevilor să aibă perspective diverse și își dezvolte empatia. Astfel, asociația a realizat un ***videoclip*** care prezintă trei povești interactive online despre situații de bullying, spectatorii având posibilitatea de a face propriile alegeri.

Profesorii au apreciat atelierele practice și aplicabilitatea imediată a instrumentelor.

De asemenea, formatul digital interactiv și neliniar face posibilă utilizarea instrumentului și după încheierea proiectului.

TESTIMONIALE

Un băiat considerat agresor avea lacrimi în ochi și încerca să le ascundă. Nu a scos niciun sunet, a desenat o lume apocaliptică (crime, poluare, natură moartă) și un băiat fără chip care își punea întrebări despre soluții și iubire. Și-a ascuns desenul în ghiozdan și a vrut să plece. Părea fericit că i-am oferit ocazia să spună ce simte: «Există frumusețe în interior, chiar și atunci când nu o poți vedea».

Spectacolul de teatru-forum a creat un spațiu sigur în care elevii, cadrele didactice și părinții au putut analiza situații care implicau discriminarea, excluziunea și hărțuirea. Copiii au dat dovadă de empatie față de personajele vulnerabile și au discutat matur despre efectele emoționale ale discriminării și ale violenței, inclusiv despre importanța conversațiilor cu un adult de încredere. Practic, această metodă a transformat spectatorii în participanți activi la procesul de învățare.

Au fost numeroase intervenții ale părinților: părinți care și-au împărtășit experiențele de creștere a copiilor; greșelile făcute și modul în care ar proceda diferit acum; dorința de a primi soluții concrete, dublată de o oarecare reticență în a rămâne deschiși față de copiii lor și de a testa modalități noi pentru a menține o relație bazată pe încredere; un grup de părinți care s-a transformat într-o comunitate de sprijin pentru o mamă care și-a dezvăluit vulnerabilitatea în fața celorlalți, vorbind despre regretul de a fi ignorat experiența de hărțuire prin care trecea fiica ei.

Activitate pe care o puteți încerca cu elevii

Copiii primesc un scenariu precum: Un elev este exclus în mod repetat din grupul clasei. Colegii fac glume despre el, iar atunci când încearcă să se alăture grupului, cineva îi spune că nu este dorit.

Copiii sunt împărțiți în grupuri și primesc roluri:

- copilul care este ținta bullyingului;
- copilul care agresează;
- colegul care asistă;
- profesorul/consilierul școlar;
- părintele

Fiecare grup răspunde la trei întrebări:

- Ce simte personajul meu?
- De ce are nevoie?
- Ce ar putea face pentru a schimba situația?

La final, rolurile se schimbă între participanți. Profesorul încheie activitatea subliniind că empatia înseamnă să încercăm să vedem situația și din perspectiva celuilalt, iar intervenția unui coleg, a unui profesor sau a unui părinte poate face diferența.

Partea II
BULLYING SAU CONFLICT?

Ce învățăm:

Proiectul i-a ajutat pe copii să înțeleagă diferența dintre un conflict și o situație de bullying, iar printre principalele instrumente folosite a fost cartea: „Pune bullyingul la ciorap” (poveste cu ciorapi).

Organizator:

Asociația Împreună pentru Miroslava (Iași)

Titlu proiect:

Pune bullyingul la ciorap

Locul desfășurării activităților:

județul Iași

Participanți

3.806 de participanți la activități

O carte pe care autorii o descriu ca fiind una în care „ciorapii au și ei provocări la școală, acasă, dar mai ales cu ei înșiși. Bullyingul, relația cu părinții, relația cu învățătorul sau dirigintele și relațiile dintre ei - sunt teme abordate fățiș, fără prea multe ocolișuri, dar cu mare atenție la detaliile care pot afecta emoțional.

Povestea din carte pornește de la o situație de bullying în școală și îi urmărește pe copii acasă, unde conflictul este rezolvat cu ajutorul unor personaje-cheie. În partea a doua a cărții, cititorul este invitat într-o călătorie în lumea interioară a personajului agresor în care acesta descoperă propriile frici.

TESTIMONIALE

Printre marile reușite ale proiectului s-au numărat atelierele pentru elevi pentru că au fost accesibile și adaptate vârstei lor. Cartea „Pune bullyingul la ciorap” a facilitat înțelegerea fenomenului prin metaforă și poveste, oferind un cadru sigur pentru exprimarea emoțiilor și discutarea situațiilor concrete. O alta reușită a fost abordarea integrată, care a implicat elevi, părinți, profesori și experți, consolidând ideea că prevenirea bullyingului este o responsabilitate comună.

În timpul evenimentelor pentru părinți, am văzut lacrimi în ochii multora dintre ei. Și nu pentru că am expus conținut trist sau dramatic, ci pentru că și-au dat seama că, de fapt, copiii au nevoie de atenție, ascultare, comunicare, nu de cadouri sau de alte lucruri materiale. Dacă o familie oferă copilului sprijin emoțional constant, orice copil știe că poate găsi înțelegere, compasiune și iubire acasă. Iar acest lucru este extrem de important în reducerea bullyingului și contracararea acestuia.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Activitatea poate porni de la cartea „Pune bullyingul la ciorap” (poveste cu ciorapi) sau de la situațiile descrise pe bilețele.

De ce avem nevoie?

- Cartea „Pune bullyingul la ciorap”;
- Bilețele în care să descrii foarte pe scurt diferite situații;
- Trei cutii/coli marcate: conflict / bullying / nu sunt sigur.

Ce fac elevii?

Aceștia citesc sau ascultă situații și trebuie să decidă în ce categorie le-ar pune.

De exemplu:

- Doi colegi se ceartă pentru că amândoi vor același loc.
- Un copil este jignit în fiecare zi de un grup de colegi.
- Un elev postează online o fotografie jenantă cu un coleg.

Copiii își argumentează alegerile.

Partea III

DETECTIVI PENTRU SIGURANȚA DIGITALĂ

Ce învățăm:

Cum identificăm pericolele online ... fără teorie:)

Organizator:

Asociația The Da Vinci System (Cluj)

Titlu proiect:

WEBTECTIVII

Locul desfășurării activităților:

județul Cluj

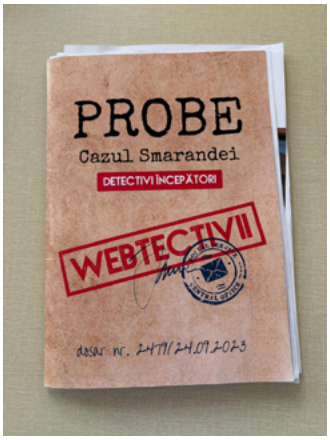
Participanți

1.914 de participanți la activități

Asociația The Da Vinci System din Cluj a creat jocul „WEBTECTIVII" astfel încât copiii să poată distinge pericolele online prin activități practice. Jocul a fost distribuit școlilor partenere, iar acesta a înlocuit teoria.

Jocul „WEBTECTIVII" (denumit și „Dosarul detectivului") constă într-un dosar fizic confidențial, care conține probe simulate și situații periculoase online (discuții suspecte, profiluri false de socializare și link-uri periculoase). Dosarul este structurat ca o investigație practică, la fața locului: acesta conține „dovezi" simulate conform realității digitale, precum capturi de ecran ale unor discuții suspecte, profiluri false de socializare, hărți și chitanțe fiscale.

De asemenea, jocul are și o extensie digitală găzduită pe platforma web a proiectului. Această publicație interactivă a fost concepută pentru a testa și consolida cunoștințele elevilor prin scenarii în care ei decid cum ar trebui să interacționeze pentru a fi în siguranță digitală.

TESTIMONIALE

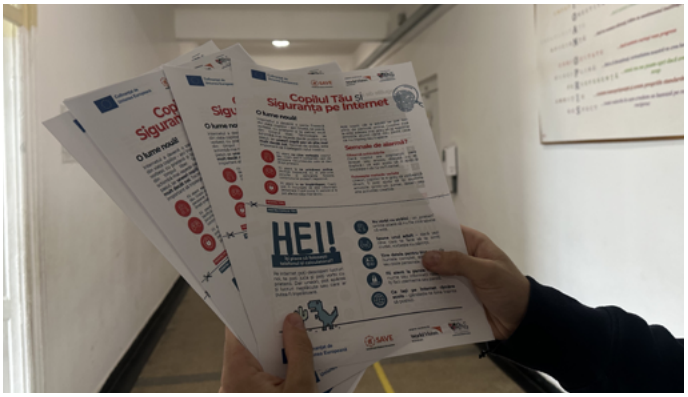
Aplicarea în clasă a generat un entuziasm extraordinar. Organizați în echipe pentru a dezlega misterul, copiii au fost atât de captivați de scenariu încât nivelul lor de implicare a depășit orice așteptare: mulți s-au implicat complet în rol și și-au adus propriile lupe de acasă pentru a analiza probele! WEBTECTIVII a transformat educația pentru siguranță dintr-o obligație într-o aventură!

Am reușit să înlocuim moralizarea clasică, care adesea nu ajunge la copii, cu o experiență practică și captivantă de tip dosar de investigație. Copiii au primit probe simulate și au fost puși în rolul detectivilor. Această abordare a fost mega apreciată tocmai pentru că a generat un entuziasm imens în sala de clasă: elevii nu au ascultat doar pasiv, ci au dedus, investigat și internalizat cum să evite capcanele digitale.

Proiectul a fost o experiență care ne-a depășit toate așteptările, fiind o călătorie cu adevărat WOW de la prima activitate până la sfârșit. Cel mai surprinzător și incitant aspect a fost însă reacția comunității: imediat după conferința de lansare, am început să primim apeluri de la alte școli din zonă care nu făceau parte din proiect, întrebându-ne cu entuziasm cum ar putea să obțină jocul pentru elevii lor.

Colegii de la una dintre școlile partenere (care are atât structură de gimnaziu, cât și de liceu) au fost atât de impresionați de impact încât au extins aplicarea jocului la clasele de liceu, din proprie inițiativă. În viitor, profesorii vor continua să utilizeze aceste kituri, integrându-le natural în orele de orientare și consiliere.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Misiunea: Astăzi nu veți fi elevi. Veți fi detectivi.

Copiii primesc un „dosar de investigație” care conține probe simulate precum:

- conversații suspecte;
- profiluri false;
- linkuri periculoase;
- situații de hărțuire online.

De asemenea, elevii și-ar putea aduce lupe de acasă pentru a analiza probele sau pot folosi aplicația de lupă a telefonului.

În echipe, elevii trebuie să identifice:

- Ce este în neregulă?
- Cine ar putea fi în pericol?
- Ce ar trebui să facă persoana respectivă?
- Cui pot cere ajutor?

La final, fiecare echipă își prezintă concluziile și explică indiciile care i-au ajutat să identifice pericolele din dosar. Profesorul ghidează discuția și evidențiază comportamentele sigure în mediul online, subliniind importanța verificării informațiilor, protejării datelor personale și solicitării ajutorului atunci când întâlnim situații care ne fac să ne simțim inconfortabil sau nesiguri.

Activitatea se încheie prin formularea regulii detectivului digital: *„Mă opresc, analizez, cer ajutor și acționez responsabil.”*

Astfel, elevii își dezvoltă gândirea critică și capacitatea de a recunoaște și gestiona riscurile din mediul online.

Partea IV
CÂND BULLYINGUL AJUNGE ONLINE

Ce învățăm:

Violența nu dispare în online. Trebuie să recunoaștem cyberbullyingul, să ne protejăm și să cerem ajutor.

Organizator:

Asociația Educație în Securitate Cibernetică (Ilfov)

Titlu proiect:

PROTECT- Program de prevenire a violenței în mediul digital

Locul desfășurării activităților:

județele Prahova, Gorj și Covasna

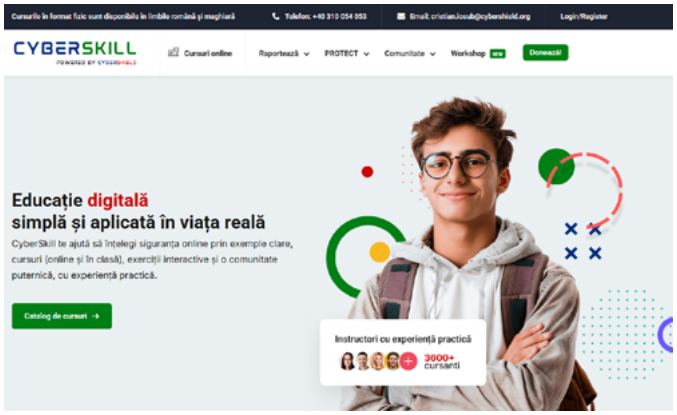
Participanți

3.084 de participanți la activități

Asociația Educație în Securitate Cibernetică a creat *Cyberskill.ro*, un site de prevenire a violenței în mediul digital și de formare a competențelor prin care elevii, părinții și profesorii pot fi în siguranță online.

Site-ul, realizat în limba română și maghiară, include prezentări, cursuri, ghiduri, videoclipuri, iar materialele sunt disponibile pentru utilizarea de către orice organizație sau persoană fizică. De asemenea, platforma este pregătită pentru extinderea conținutului în edițiile viitoare ale proiectului.

TESTIMONIALE

Mulți elevi de gimnaziu și liceu au menționat că nu realizaseră anterior că anumite comportamente constituie forme de hărțuire online (cyberbullying) și au apreciat cadrul deschis de discuție. Profesorii au confirmat relevanța subiectelor și au solicitat continuarea programului.

Adaptarea bilingvă a conținutului și implementarea integrală în limba maghiară în unitățile de învățământ din Covasna a fost o decizie esențială care a facilitat accesul copiilor, părinților și cadrelor didactice la conținutul proiectului, depășind bariera lingvistică care îi exclude, de regulă, din proiecte similare. Feedback-ul a confirmat că desfășurarea activităților în limba maternă a reprezentat factorul critic de succes.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Profesorul citește câteva situații:

- Cineva simulează crearea un cont fals folosind numele colegului tău.
- Un grup de copii postează comentarii jignitoare la fotografia unui coleg.
- Primești un mesaj care te amenință și ți se cere să nu spui nimănui.

Copiii trebuie să răspundă la întrebări precum:

- Este bullying?
- Ce aș face eu?
- Ce nu ar trebui să fac?
- Cui aș putea să cer ajutor?

După fiecare situație, profesorul facilitează o scurtă discuție în care copiii explică de ce consideră că este sau nu bullying, ce reacții sunt potrivite și ce persoane de încredere i-ar putea ajuta. Activitatea se încheie prin evidențierea mesajului-cheie: **nu răspundem cu agresivitate, nu păstrăm secretul atunci când cineva este rănit sau amenințat și cerem ajutor unui adult de încredere.**

Astfel, elevii învață să recunoască situațiile de bullying și să reacționeze în siguranță și cu responsabilitate.

Partea V

ARTĂ PENTRU RESPECT

În cadrul proiectului a fost organizat un marș anti-violență sub mesajul „Stop Violenței!", iar copiii au devenit promotori ai păcii. Printre alte activități, proiectul a cuprins și trei expoziții cu desene ale copiilor și un concurs de scurtmetraje despre combaterea violenței.

Organizator:

Asociația de formare în educație formală și nonformală „Vasile Sav" (Neamț)

Titlu proiect:

ANTIdot la VIOLENȚĂ

Locul desfășurării activităților:

județul Neamț

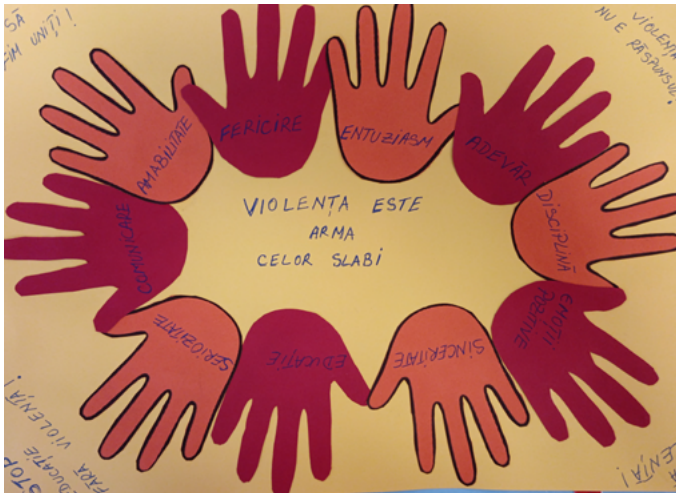
Participanți

1.770 de participanți la activități

TESTIMONIAL

Elevii au fost activi în crearea și prezentarea de afișe, colaje și mesaje vizuale cu teme anti-violență, expuse în incinta școlii. În cadrul dezbaterilor, elevii au împărtășit exemple prin care au arătat empatie și o înțelegere profundă a fenomenului. În timpul vernisajului expozițiilor, unii elevi au prezentat semnificația desenelor și au împărtășit idei despre non-violență. Părinții au susținut participarea elevilor, iar unii au participat la expoziție, apreciind inițiativa și mesajele transmise. Videoclipul câștigător al concursului este folosit ca exemplu în prezentările realizate pentru părinți și profesori. Printre aspectele impresionante au fost creativitatea elevilor, mesajele vizuale puternice, implicarea lor.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Obiectiv:
Încurajarea empatiei, respectului și non-violenței prin artă

Avem nevoie de: coli, carioci, creioane, reviste, lipici.

Elevii lucrează în grupuri și creează afișe pe tema „Cum arată o școală în care fiecare copil se simte în siguranță?".

Ei pot folosi desene, colaje, mesaje despre respect, prietenie, empatie și prevenirea bullyingului.

După prezentarea afișelor, profesorul facilitează o discuție despre valorile comune identificate de elevi și despre modul în care fiecare dintre noi poate contribui la crearea unui mediu școlar sigur și incluziv. Lucrările sunt expuse în „Galeria respectului", transformând mesajele copiilor într-un angajament vizibil pentru întreaga comunitate școlară.

Întrebări la care pot răspunde copiii:

- Ce înseamnă să fii respectat?
- Cum putem ajuta un coleg care este exclus sau jignit?
- Ce putem face pentru ca școala noastră să fie un loc mai sigur?

De reținut:

Respectul, empatia și bunătatea se construiesc prin gesturi mici, repetate în fiecare zi. Fiecare copil are dreptul să se simtă în siguranță, acceptat și valorizat la școală, iar fiecare dintre noi poate avea un rol activ în prevenirea bullyingului și în susținerea colegilor care au nevoie de ajutor. Astfel, elevii înțeleg că o școală sigură se construiește împreună, prin grijă și respect reciproc.

Partea VI

FESTIVALUL ÎN CARE FIECARE ARE UN LOC

Ce învățăm:

Este responsabilitatea tuturor să fim în armonie.

Organizator:

Asociația Împreună pentru Viitor Constanța

Titlu proiect:

Harmony – Viitorul începe cu respect

Locul desfășurării activităților:

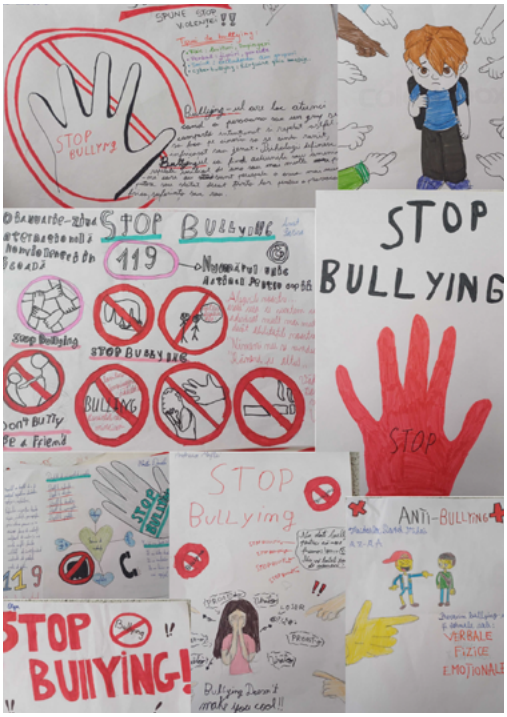
județele Constanța și Tulcea

Participanți

3.708 de participanți la activități

Pe lângă ateliere de informare pentru elevi și părinți sau întâlniri între profesori, consilieri din școli ori experți în protecția copilului, proiectul a însemnat și... un Festival al Armoniei. Astfel, aproape 190 de copii au participat la expoziții de afișe, desene sau momente artistice pentru a promova mesaje despre combaterea violenței.

De asemenea, Asociația Împreună pentru Viitor Constanța a creat un ***ghid*** pentru profesori și consilieri școlari cu ajutorul psihologului proiectului.

TESTIMONIALE

Ghidul oferă instrumente concrete, ușor de utilizat, pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de violență și bullying. A fost foarte bine primit în timpul sesiunilor de formare și apreciat pentru claritatea, relevanța și caracterul său practic.

Un moment de referință al proiectului a fost Festivalul Armoniei, care a reunit elevi, părinți, profesori și membri ai comunității, jucând un rol important în creșterea conștientizării și coeziunii comunitare.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Copiii, profesorii, părinții și chiar autoritățile pot crea împreună un eveniment al comunității, pentru că atunci când oamenii se cunosc este mai ușor să previi violența.

La eveniment pot fi organizate:

- Expoziții;
- Spectacole de teatru sau dans;
- Concerte;
- Jocuri și activități sportive.

La finalul evenimentului, participanții sunt invitați să împărtășească experiențele trăite și să discute despre ce pot face împreună pentru a crea o comunitate mai sigură și mai prietenoasă pentru copii. Atunci când școala, familia și comunitatea lucrează împreună, copiii se simt în siguranță și susținuți. Prevenirea violenței și a bullyingului este responsabilitatea tuturor, iar o comunitate unită poate contribui la dezvoltarea unui mediu în care fiecare copil se simte acceptat, apreciat și protejat.

Partea VII
SĂ VEDEM LUMEA PRIN OCHII CELUILALT

Ce învățăm:

Să încercăm să înțelegem emoțiile celorlalți și să reacționăm cu respect.

Organizator:

Asociația Centrul de Dezvoltare Personală și Combatere a Comportamentelor de Risc (Sibiu)

Titlu proiect:

„S.E.E.D. – Sădim Empatie pentru Echitate în Diversitate"

Locul desfășurării activităților:

județele Alba și Sibiu

Participanți

2.431 de participanți la activități

Printre cele mai importante activități din proiect s-au numărat concursul „Photo Voice", în cadrul căruia elevii au prezentat fotografii însoțite de un eseu și concursul „Ambasadorii Siguranței" care a constat într-o expoziție virtuală de afișe, ambele promovând respectul, empatia și siguranța în școli.

În cadrul proiectului a fost realizat și ghidul ***PSIHO-KIT*** („Dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor în prevenirea și combaterea bullyingului",) care include teorie, dar și activități practice pentru profesori și consilieri școlari. Ghidul este structurat în capitole despre teme precum stima de sine, empatia, gestionarea emoțiilor, relațiile, cooperarea, intervenția în situații de bullying, construirea unui mediu școlar incluziv și promovarea valorilor naționale și europene. Fiecare capitol include activități detaliate, descrise cu obiective, pași de realizat și recomandări metodologice. Această abordare permite integrarea activităților în orele de orientare, consiliere sau programe extracurriculare.

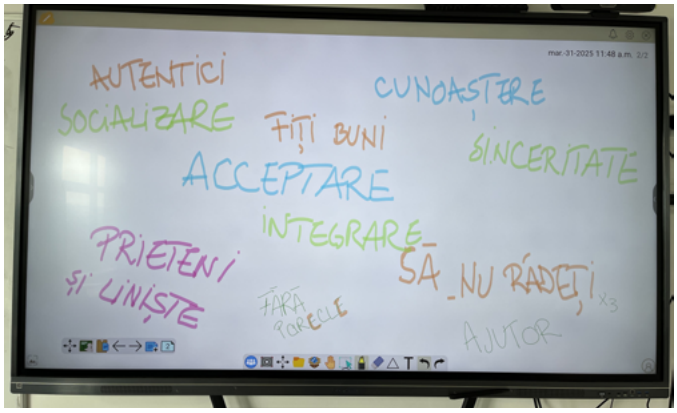
TESTIMONIALE

Un aspect semnificativ a fost dorința de a continua acest tip de formare: mai mulți profesori au afirmat că vor să participe la alte activități organizate în cadrul proiectului și au subliniat necesitatea ca astfel de ateliere să fie organizate cel puțin de două ori pe an în școlile lor.

Elevii au relatat situații în care s-au confruntat cu emoții intense, conflicte sau excludere, iar aceste activități le-a permis să vorbească despre empatie, respect și siguranță în relațiile dintre colegi. În exercițiile de comunicare și gestionare a conflictelor, mulți dintre ei au propus soluții creative și mature, demonstrând că înțeleg mai bine cum să intervină constructiv în situații dificile. Unii elevi au spus că a fost una dintre cele mai frumoase experiențe pe care le-au avut de-a lungul anului școlar.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Profesorul le cere elevilor să fotografieze sau să deseneze un moment care li se pare că reprezintă respectul, empatia ori siguranța.

Fiecare elev adaugă câteva rânduri în care explică ce se întâmplă în imagine.

Lucrările sunt prezentate copiilor, iar aceștia sunt invitați să spună ce emoție le transmite imaginea și ce ar putea face pentru ca astfel de situații să existe mai des în școala lor.

La final, elevii pot realiza o expoziție pe care o pot denumi, de exemplu: „Școala prin ochii noștri”. Expoziția poate fi prezentată și altor clase, părinților sau comunității școlare, astfel încât mesajul elevilor să ajungă mai departe.

Partea VIII
FĂRĂ RĂNI VIRTUALE

Ce învățăm:

Să recunoaștem și să prevenim violența în mediul digital

Organizator:

Asociația „M.A.S.C.A. (Motivarea, Acceptarea, Susținerea și Consilierea Adolescenților) (Arad)

Titlu proiect:

Atenție. Pericol digital

Locul desfășurării activităților:

județul Arad

Participanți

1.676 de participanți la activități

Asociația M.A.S.C.A. a desfășurat campania „Fără răni virtuale” pentru ca elevii și părinții să cunoască mai bine riscurile, semnele și modalitățile de gestionare a violenței digitale. Evenimentele au îmbinat informarea cu demonstrații de arte marțiale ca alternativă la violență și mărturii ale unor persoane care au trecut prin experiențe de violență digitală și de gen. Aceste povești i-au ajutat pe participanți să înțeleagă mai bine consecințele violenței online și importanța sprijinului și a comunicării deschise între copii, părinți și profesori.

Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de World Vision ROMÂNIA

SAVE („School Anti-Violence Ecosystem”) finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană și nici Comisia Europeană nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

TESTIMONIAL

Evenimentele pentru copii și părinți au fost profund emoționante, atingând direct inimile participanților. Prezența mai multor victime care și-au împărtășit experiențele de violență digitală și de gen a creat un impact puternic. Printre acestea, un tânăr homosexual a vorbit despre experiența sa, subliniind provocările vulnerabilității legate de orientarea sexuală. Mărturiile au transformat mesajele proiectului din simple informații în experiențe trăite, iar filmul cu impact emoțional a amplificat aceste povești, ajutând publicul să înțeleagă gravitatea și consecințele violenței online.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă:
Înainte să trimiți, gândește-te!

Profesorul le prezintă elevilor câteva situații din mediul online:

- un comentariu jignitor;
- distribuirea unei fotografii fără acord;
- un mesaj primit de la un necunoscut ;
- excluderea intenționată a unui coleg dintr-un grup online.

Elevii discută în grupuri care sunt riscurile, cum s-ar putea simți persoana afectată și ce ar putea face un coleg care observă situația.

La final, elevii creează o listă cu cinci reguli pentru siguranța online, pe care le pot transforma într-un poster afișat în clasă.

Mesaj de reflecție

„În spatele fiecărui ecran este un om. Înainte să scrii, să postezi sau să distribui, gândește-te: *Cum s-ar simți celălalt dacă ar vedea sau ar primi acest mesaj?"*

Partea IX
HARTA OAMENILOR DE ÎNCREDERE

Ce învățăm:

Cui cer ajutor?

Organizator:

Asociația pentru Dezvoltare Comunitară Vaslui

Titlu proiect:

Mediu școlar mai sigur pentru copii

Locul desfășurării activităților:

județele Vaslui și Iași

Participanți

3.182 de participanți la activități

Printre cele mai utile instrumente oferite profesorilor și părinților au fost hărțile procedurale și fișele de îndrumare.

Fișa pentru personalul școlii prezintă principalele direcții de acțiune în gestionarea cazurilor de violență, iar cea pentru părinți oferă informații despre identificarea cauzelor, prevenirea și intervenția în situații de violență sau comportament agresiv, precum și despre instituțiile și serviciile la care pot apela.

TESTIMONIALE

Întâlnirea de astăzi a fost foarte binevenită. Două idei importante pentru mine au fost: 1. Violența nu înseamnă doar lovituri, ci și cuvinte sau atitudini care dor. 2. Copiii au nevoie de un mediu sigur, stabil și de părinți care știu să gestioneze emoțiile. Mă bucur că astfel de subiecte importante sunt abordate în școală. Mulțumesc!.
(mărturia unui părinte participant la activități)

Copiii preșcolari au arătat un mare interes pentru păpușile cu emoții. Au fost foarte receptivi, au identificat situații în care s-au confruntat cu emoțiile prezentate, au fost foarte curioși și au pus întrebări și și-au amintit despre situații din viața lor. Elevilor de școală primară le-a plăcut foarte mult semaforul emoțiilor și au dorit să învețe despre alte tehnici care îi pot ajuta să-și gestioneze furia. Copiii de școală primară au oferit exemple, identificând totodată momente în care au folosit violența. Mulți dintre ei au recunoscut că le este greu să-și gestioneze furia, dar au fost încântați să descopere metode prietenoase de calmare. Copiii de gimnaziu se confruntă frecvent cu lipsa de comunicare cu părinții și cu hărțuirea online. Mulți au fost uimiți că puteau suna la telefonul copilului atunci când nu găseau sprijin în familie/școală. Copiii au spus că vor transmite tehnicile prezentate și părinților lor.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

ACTIVITATEA 1

Harta oamenilor de încredere

Fiecare copil desenează o hartă cu oamenii la care poate apela:

Eu → familia mea → profesor → consilier școlar → director → alt adult de încredere → servicii specializate

Copiii discută despre situațiile în care ar cere ajutor și exersează formularea unei cereri:

„Am nevoie să îți spun ceva și mi-ar plăcea să mă asculți."

ACTIVITATEA 2

Ce fac dacă...?

Profesorul le prezintă elevilor câteva situații de comportament agresiv: un coleg este jignit, exclus, amenințat sau lovit.

Pentru fiecare situație, elevii discută cum o recunosc, ce pot face și cui pot cere ajutor.

La final, elevii realizează o ***„Hartă a ajutorului",*** în care notează adulții și instituțiile la care pot apela atunci când se confruntă cu o situație de violență.

Mesaj de reflecție:

Să ceri ajutor nu este un semn de slăbiciune. Este un pas spre siguranță.

Partea X
SĂ ȘTIM CÂND ȘI CUM SĂ INTERVENIM

Ce învățăm:

Bullyingul poate avea consecințe legale foarte serioase

Organizator:

Asociația Aici pentru Tine (Brașov)

Titlu proiect:

FII SMART! Bullyingul nu este COOL

Locul desfășurării activităților:

județul Brașov

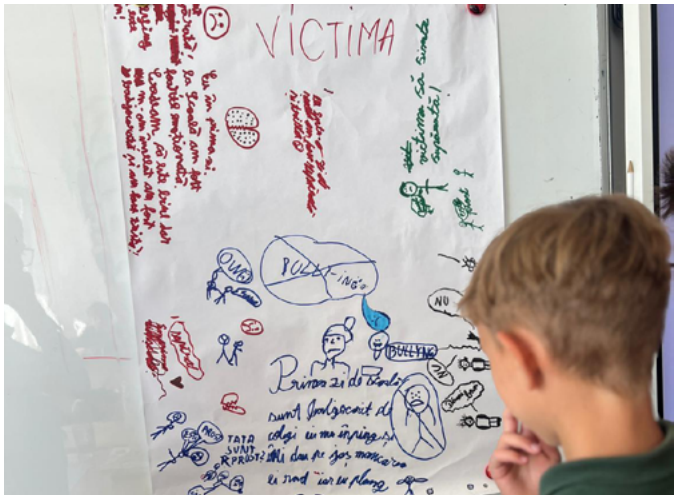
Participanți

1.530 de participanți la activități

Asociația Aici pentru Tine (Brașov)a organizat ateliere, întâlniri și seminare cu elevii, părinții și profesorii pentru a le oferi informații despre prevenirea conflictelor și gestionarea bullyingului.

În timp ce elevii au participat la prezentări interactive, exerciții practice și discuții ghidate, părinții au învățat despre semnele și formele de bullying, cum să abordeze copiii implicați în conflicte, care este responsabilitatea lor pentru acțiunile copiilor, riscurile și consecințele bullying-ului, drepturile și obligațiile elevilor, răspunderea civilă și penală a minorilor, aplicațiile pentru control parental pe dispozitive precum telefoane ori tablete, instituțiile implicate în prevenire, legislația și valorile naționale/europene.

Pe lângă psiholog, în proiect a fost implicat și un expert în criminalitate juvenilă, acesta explicând în cadrul fiecărui atelier tipurile de infracțiuni, riscurile la care se expun copiii, consecințele legale.

TESTIMONIAL

În prima oră am prezentat un material PowerPoint despre fenomen, exemple și studii de caz, recomandări, instituții care pot interveni în prevenirea și gestionarea cazurilor. Au fost purtate discuții cu elevii pentru a identifica și clarifica problemele cu care se confruntă, precum și soluții pentru gestionarea acestora. În a doua oră, elevii au vizionat videoclipuri cu tematică preventivă și au participat la o activitate practică pentru consolidarea cunoștințelor dobândite. Copiii au format trei grupuri și au lucrat într-o activitate în care au explicat ce simt martorii, agresorii și victimele bullyingului si care pot fi efectele psihologice/ comportamentale/ sociale/ somatice. Fiecare grup a găsit soluții pentru a preveni situațiile conflictuale și agresive, iar soluțiile au fost prezentate celorlalți participanți.

Activitate pe care o puteți încerca în clasă

Obiectiv: Înțelegerea rolului victimei, martorului și adultului și identificarea unor modalități corecte de intervenție.

Profesorul descrie câteva situații de bullying/prezintă clipuri și îi împarte pe elevi în grupuri. **Fiecare grup primește o situație și răspunde la întrebările:**

- Ce se întâmplă?
- Cine este afectat?
- Ce ar putea face un martor?
- Când trebuie cerut ajutorul unui adult?
- Ce consecințe poate avea acest comportament?

La final, fiecare grup prezintă soluția propusă, iar elevii discută despre modul de intervenție sugerat.

Mesaj cheie:

În clasa noastră, nu rămânem spectatori! Activitatea se încheie cu un mesaj simplu și memorabil: A cere ajutor nu înseamnă „ a pârî", ci este o formă de grijă și responsabilitate față de un coleg.

Proiectele finanțate prin programul SAVE au dezvoltat modele de bune practici și materiale utile precum ghiduri pentru profesori, părinți și copii, broșuri, prezentări, instrumente, metodologii, videoclipurietc.).
Mai multe materiale realizate de ONG-uri și alte rezultate găsiți pe pagina web a Programului SAVE (*https://worldvision.ro/proiect-save/*)

Partea XI
CÂTEVA SFATURI PENTRU PROFESORI ȘI PĂRINȚI

Pentru profesori

1. Creați o cultură a respectului în clasă.

Stabiliți împreună cu elevii reguli clare privind felul în care vorbesc și se comportă unii cu ceilalți.

Regulile funcționează mai bine atunci când sunt discutate și asumate de copii, nu doar impuse.

2. Nu ignorați „glumele" care rănesc.

O poreclă, o glumă repetată, excluderea unui coleg sau distribuirea unei imagini fără acord pot părea lucruri mici, dar pot deveni comportamente de hărțuire.

Intervenția timpurie poate preveni escaladarea situației.

3. Ajutați elevii să facă diferența dintre conflict și bullying.

Folosiți situații concrete și întrebați: Este un conflict?; Este o glumă?; Este bullying?; Cum ne dăm seama?.

Discuția îi ajută pe elevi să recunoască mai ușor comportamentele.

4. Încurajați exprimarea emoțiilor.

Folosiți întrebări precum: Ce ai simțit?; Unde ai simțit emoția în corp?; Ce te-a făcut să reacționezi astfel?; Ce te-ar fi ajutat în acel moment?.

Copiii care își pot recunoaște și exprima emoțiile au mai multe șanse să găsească alternative la reacțiile agresive.

5. Oferiți elevilor cuvinte pe care le pot folosi.

Exersați replici simple: Nu este în regulă!; Oprește-te!; Nu vreau să particip!; Hai să mergem să cerem ajutor!; Nu distribui mesajul acesta!.

Repetiția le poate crește încrederea în propriile reacții.

6. Ascultați separat fiecare parte implicată.

Oferiți fiecărui copil posibilitatea de a vorbi și de a explica ce s-a întâmplat.

7. Nu puneți victima și agresorul pe aceeași poziție de responsabilitate.

Într-o situație de bullying, nu este suficient să le spuneți copiilor „să se împace". Este important ca adultul să își dea seama care este dezechilibrul de putere și să ofere siguranță copilului afectat.

8. Lucrați și cu elevul care agresează, nu doar cu cel afectat.

Comportamentul trebuie oprit și trebuie stabilite limite clare, dar copilul are nevoie și de sprijin pentru a înțelege consecințele propriilor acțiuni, pentru a-și identifica emoțiile și pentru a învăța modalități alternative de a reacționa.

9. Evitați etichetele.

„Ești un copil agresiv" poate deveni o identitate pe care copilul ajunge să o interiorizeze.

Ar trebui să spuneți: Comportamentul pe care l-ai avut a rănit un coleg și nu este acceptabil. Hai să vedem ce putem face diferit data viitoare.

10. Propuneți activități pentru cooperare.

Activitățile în perechi și în grupuri, proiectele creative prin muzică sau arte plastice, jocurile și exercițiile de rezolvare a problemelor îi pot ajuta pe elevi să coopereze.

11. Folosiți creațiile elevilor ca instrumente de prevenție.

Desenele, fotografiile, poveștile, scurtmetrajele sau afișele realizate de copii pot deveni puncte de plecare pentru discuții despre respect, empatie, diversitate și siguranță.

Copiii pot deveni astfel creatori ai mesajului anti-bullying.

12. Folosiți jocul de rol și teatrul-forum.

Puneți elevii în situații în care pot interpreta pe rând rolul victimei, al martorului și al celui care agresează.

Opriți scenariul și întrebați: Ce ai face diferit?; Ce ar putea face un coleg?; Cui i-ai cere ajutor?. Astfel, elevii exersează intervenția înainte de a se confrunta cu situația în realitate.

13. Exersați intervenția martorului.

Explicați-le copiilor că nu trebuie să confrunte agresorul dacă acest lucru îi poate pune în pericol. Pot însă să se apropie de colegul afectat, să îl însoțească, să refuze să participe la hărțuire și să anunțe un adult.

14. Încheiați activitățile cu o întrebare orientată spre acțiune.

În loc de „Ați înțeles?", întrebați: Ce ai putea face dacă ai vedea această situație?

Răspunsurile îi ajută pe elevi să transforme empatia și informațiile în comportamente.

15. Fiți atenți la bullyingul online.

Întrebați elevii ce se întâmplă pe rețelele sociale și discutați despre distribuirea imaginilor, despre comentarii jignitoare, conturi false și excluderea din grupuri.

Reamintiți-le faptul că un comportament care se întâmplă online nu este mai puțin serios.

16. Nu așteptați ca situația să devină gravă pentru a interveni.

Observați schimbările în comportamentul elevilor, izolarea, excluderea repetată, conflictele frecvente sau modificările bruște în relațiile dintre colegi.

Intervenția timpurie este mai ușoară decât repararea unei situații grave.

17. Faceți ușor de identificat adulții cărora elevii le pot cere ajutor.

Copiii trebuie să știe cui se pot adresa: profesorului, dirigintelui, consilierului școlar, conducerii școlii sau unui alt adult de încredere.

Mesajul trebuie să fie clar: a cere ajutor nu înseamnă „pârâ", ci grijă pentru propria siguranță și a celorlalți.

18. Implicați părinții fără a transforma întâlnirea într-o confruntare.

Comunicați faptele observate, explicați ce măsuri au fost luate și discutați despre pașii următori. Scopul este construirea unei soluții comune, nu identificarea unui „vinovat".

Pentru părinți
Ce putem face acasă?

1. Vorbiți despre situații concrete.

Întrebați copilul: Ce ai face dacă ai vedea că un coleg este exclus intenționat?; Cum ai reacționa dacă mai mulți copii râd de un coleg?; Ce ai putea face dacă primești un mesaj răutăcios despre un coleg?.

2. Faceți din cererea de ajutor un lucru normal.

Spuneți-i copilului în mod repetat: Dacă ți se întâmplă ceva sau vezi ceva care te sperie, poți să-mi spui. Nu vei avea probleme pentru că ai cerut ajutor.

Este important ca primul răspuns al adultului să fie unul de ascultare și sprijin, nu de reproș sau panică.

3. Exersați schimbarea perspectivei.

Alegeți împreună un personaj dintr-o poveste, dintr-un film sau dintr-o situație inventată și întrebați: Cum crezi că se simte?; Ce ar putea gândi?; De ce ar avea nevoie acum?

Puteți schimba rolurile și imagina aceeași situație din perspectiva copilului care este hărțuit, a celui care asistă și a celui care agresează.

4. Nu încurajați răzbunarea.

Tentația răzbunării poate escalada situația. Copilul are nevoie să învețe că fermitatea și agresivitatea nu sunt același lucru.

5. Repetați împreună câteva răspunsuri simple.

Copiii se pot bloca în situații tensionate și pot avea dificultăți în a găsi pe moment cuvintele potrivite.

Exersați replici precum:

- Nu este în regulă să vorbești așa.
- Hai să plecăm de aici.
- Nu distribui asta.
- Cred că trebuie să cerem ajutor.
- Vino cu mine, nu trebuie să treci singur prin asta.

6. Dacă propriul copil a avut un comportament de bullying, separați copilul de comportament.

Evitați etichete precum: „Ești un bully" sau „Ești rău".

Spuneți clar că acel comportament este inacceptabil, dar că el poate fi schimbat.

Întrebați: Ce s-a întâmplat?; Ce ai simțit atunci?; Cum crezi că s-a simțit celălalt copil?; Ce poți face pentru a repara situația?

Scopul este învățarea unui comportament diferit.

7. Căutați emoția din spatele comportamentului fără să o folosiți ca scuză.

Furia, frustrarea, nevoia de acceptare, dorința de a impresiona grupul sau dificultatea de a gestiona anumite emoții pot duce la comportamente agresive.

Copilul poate fi ajutat să spună ce simte și să găsească moduri mai sănătoase de a reacționa.

8. Pentru bullyingul online, învățați regula: Oprește-te. Păstrează. Spune.

Copilul poate opri conversația, poate păstra dovezile (capturi de ecran, mesaje, linkuri), poate bloca și raporta contul atunci când este necesar. De asemenea, să vorbească cu un adult de încredere.

9. Verifică împreună cu copilul tău și profesorul de la școală dacă acesta se află într-o situație de bullying, ca o potențială victimă sau un agresor. Poți face verificarea plecând de la semnalele de alarmă menționate în fișa de identificare a cazurilor de bullying.

Vezi fișa atașată ca anexă din Ordinul nr. 6235/ 2023 pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/ preșcolarilor/ elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar.

Foarte important:

Cere ajutorul școlii pentru a preveni situații mai grave!

FIŞĂ DE IDENTIFICARE A CAZURILOR DE BULLYING

Nr. crt.	Acţiunea de bullying	Niciodată	Rar (1-2 ori pe lună)	1-2 ori pe săptămână	De mai multe ori pe săptămână	Acţiune făcută de alt elev	Acţiune făcută de profesor
BULLYING RELAŢIONAL							
1.	Îmi pun porecle.						
2.	Pleacă atunci când ajung lângă grupul lor.						
3.	Mă înjură.						
4.	Mă tachinează.						
5.	Îmi spun că sunt prost.						
6.	Mă jignesc şi îmi spun cuvinte urâte.						
7.	Mă umilesc şi râd de mine.						
8.	Mă învinovăţesc pentru lucruri pe care nu le-am făcut.						
9.	Vorbesc urât despre mine.						
10.	Râd de familia mea.						
11.	Mă tachinează şi râd de mine când răspund în clasă.						
12.	Fac glume pe seama mea.						
13.	Fac glume pe seama notelor mele.						
BULLYING FIZIC							
1.	Mă împing sau trag de mine.						
2.	Îmi distrug lucrurile.						
3.	Calcă pe mine intenţionat.						
4.	Dau cu pumnul sau mă pălmuiesc.						
5.	Mă îmbrâncesc în mod intenţionat.						
6.	Mă lovesc.						
7.	Aruncă în mine cu obiecte.						
8.	Nu mă lasă să trec.						
9.	Îmi iau, ascund sau aruncă pe jos lucrurile.						
10.	Fac lupte cu mine ca să îmi arate că sunt mai puternici.						
11.	Fură de la mine (bani, mâncare).						
12.	Mă ameninţă că mă bat sau îmi fac rău dacă nu fac ce vor ei.						
13.	Trag scaunul de sub mine.						

Nr. crt.	Acţiunea de bullying	Niciodată	Rar (1-2 ori pe lună)	1-2 ori pe săptămână	De mai multe ori pe săptămână	Acţiune făcută de alt elev	Acţiune făcută de profesor
CYBERBULLYING							
1.	Postează comentarii negative şi răutăcioase la pozele, postările sau statusurile mele pe grupuri şi reţele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
2.	Răspândesc zvonuri despre mine prin mesaje.						
3.	Îmi trimit poze cu un conţinut sexual pe grupuri şi reţele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
4.	Mă sună în mod repetat.						
5.	Postează sau trimit poze stânjenitoare sau comentarii despre mine pe grupuri şi reţele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
6.	Postează mesajele mele private.						
7.	Mă ameninţă sau mă hărţuiesc la telefon şi pe reţelele de socializare.						
8.	Trimit mesaje răutăcioase pe e-mail, telefon sau reţelele de socializare.						
9.	Fac grupuri separate unde vorbesc despre mine.						
10.	Fac poze cu mesajele mele şi le trimit altora sau le postează cu scopul de a mă răni.						
11.	Scriu şi spun altora despre lucrurile stânjenitoare pe care le-am făcut sau care mi s-au întâmplat.						
12.	Postează filmuleţe stânjenitoare cu mine pe grupuri şi reţele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
13.	Fac poze la mesajele mele private şi le postează pe internet.						

Nr. crt.	Acţiunea de bullying	Niciodată	Rar (1-2 ori pe lună)	1-2 ori pe săptămână	De mai multe ori pe săptămână	Acţiune făcută de alt elev	Acţiune făcută de profesor
14.	Îmi trimit mesaje anonime răutăcioase şi cu ameninţări pe telefon, internet sau alte mijloace de comunicare.						
BULLYING BAZAT PE DIFERENŢE DE RASĂ, CULTURĂ, RELIGIE, SEXUALITATE							
1.	Râd sau mă tachinează cu privire la credinţele sau practicile mele religioase.						
2.	Râd de înfăţişarea mea.						
3.	Râd de stilul meu de viaţă (ce mănânc etc.).						
4.	Fac comentarii rasiste despre mine.						
5.	Mă batjocoresc pe internet, pentru că sunt diferit.						
6.	Râd de locuinţa, de cartierul, de oraşul meu.						
7.	Mă tachinează din cauza accentului meu.						
8.	Râd de tradiţiile familiei mele.						
9.	Mă exclud din cauza culorii pielii mele.						
10.	Fac comentarii răutăcioase despre hainele mele.						
11.	Râd de trăsăturile corpului meu (ochi, gură, nas, picioare etc.).						
12.	Spun lucruri răutăcioase despre etnia mea.						
BULLYING BAZAT PE VIOLENŢA DE GEN							
1.	Fac glume cu tentă sexuală care mă fac să mă simt inconfortabil.						
2.	Fac comentarii despre modul în care arăt.						
3.	Imită sunete cu caracter sexual atunci când trec pe lângă ei.						
4.	Mă ating fără permisiunea mea.						
5.	Mi-au trimis sau mi-au cerut insistent poze intime.						
6.	Au insistat să începem o relaţie amoroasă/ sexuală.						

Nr. crt.	Acţiunea de bullying	Niciodată	Rar (1-2 ori pe lună)	1-2 ori pe săptămână	De mai multe ori pe săptămână	Acţiune făcută de alt elev	Acţiune făcută de profesor
7.	Au răspândit zvonuri cu caracter sexual despre mine.						
8.	Au răspândit imagini intime cu mine fără voia mea.						
GRADUL DE AFECTARE							
		Deloc	**Puţin**	**Mult**	**Foarte mult**		
	Cât de afectat te simţi?						

ORGANIZAȚIILE CARE AU IMPLEMENTAT PROIECTE ÎN CADRUL SAVE

Le mulțumim tuturor organizațiilor partenere pentru implicare, creativitate și pentru contribuția la construirea unor școli în care fiecare copil să se simtă în siguranță, respectat și ascultat.

1. Asociația Amazonia
2. Asociația Părinților Școlii „Petru Mușat” Siret
3. Asociația SIC-ART EGYESULET
4. Asociația pentru Responsabilitate Socială PLAN B
5. Asociația Pro Diaconissa
6. Asociația Parentropolis
7. Asociația pentru Mobilitate Socială și Educație Democratică
8. Asociația MERGI ÎNAINTE
9. Asociația pentru Dezvoltare Comunitară Vaslui
10. Asociația Împreună pentru Miroslava
11. Centru pentru Dezvoltare Durabilă Greentin
12. Asociația Centrul de Servicii Integrate – ACSI
13. Asociația Educație în Securitate Cibernetică
14. Asociația ORIENTAT
15. Fundația Tineri pentru Tineri
16. Asociația Justiție și Tineret – JUST
17. Asociația Împreună pentru Viitor Constanța
18. Asociația Entuziart
19. Asociația Necuvinte
20. Asociația AVATAR
21. Asociația Centrul Cultural al Romilor „O Del Amenca” – Fetești
22. Asociația Academia CLAR
23. Asociația Valor
24. Asociația ELASTIC
25. Asociația Centrul de Dezvoltare Personală și Combatere a Comportamentelor de Risc
26. Asociația Focus on Youth
27. Asociația Aici pentru Tine
28. Asociația The Da Vinci System
29. Asociația de Formare în Educație Formală și Nonformală „Vasile Sav”
30. ASCED – Asociația pentru Solidaritate, Cultură, Educație și Dezvoltare
31. Asociația M.A.S.C.A. (Motivarea, Acceptarea, Susținerea și Consilierea Adolescenților)
32. Uniunea Social Democrată a Romilor din România
33. Asociația Happy Minds
34. Asociația Kaleidoscope – pentru Educație și Tineret
35. Asociația Centrul Bucuriei
36. Asociația Civic Arieș
37. Asociația Un Strop de Fericire
38. Asociația Prietenii Școlii Valea Lupului
39. Asociația KIWANIS Club Roșiorii de Vede
40. Asociația TEN – Cluj
41. Asociația Antonia pentru Educație și Inovare Socială
42. Asociația La Timp
43. Asociația ROI

SAVE (School Anti-Violence Ecosystem)
este un program de prevenire a violenței împotriva copiilor
prin activități în grădinițe, școli, licee și organizații de protecție a copilului.

Programul desfășurat între 2024-2027 este coordonat de Fundația World Vision România și este finanțat de Uniunea Europeană.

Detalii despre program și rezultate sunt disponibile pe site-ul World Vision România, pagina Proiect SAVE (***https://worldvision.ro/proiect-save/***).

SAVE („School Anti-Violence Ecosystem”) este finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană și nici Comisia Europeană nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.